

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 713/2016
18.05.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиље-противтужене С.В. из З., чији је пуномоћник И.Т., адвокат из З., против туженог-противтужиоца М.Р.из Б.Д.,уз учешће колизијског старатеља заједничког мал.детета странака Ј.Р., М.Б., социјалног радника Центра за социјални рад Ж., ради измене одлуке о вршењу родитељског права и ради лишења родитељског права, одлучујући о ревизији тужиље-противтужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 606/15 од 11.01.2016. године, у седници одржаној 18.05.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље-противтужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 606/15 од 11.01.2016. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину П2 126/2015 од 03.11.2015. године, ставом првим изреке, у целости је одбијен тужбени захтев којим је тужиља-противтужена тражила да јој суд повери заједничко мал.дете парничних странака на самостално вршење родитељског права, чување, васпитање, образовање и заступање, те управљањем и располагањем његовом имовином, почев од доношења пресуде, да уреди виђање мал. Ј.Р. са оцем туженим-противтужиоцем у контролисаним условима у присуству радника Центра за социјални рад сваког викенда, те обавезе туженог-противтужиоца да на име доприноса за издржавање мал.детета плаћа износ од 10.000,00 динара месечно до 10.-ог у месецу. Ставом другим изреке, делимично је усвојен противтужбени захтев. Ставом трећим изреке, измењена је одлука о начину одржавања личних односа између заједничког мал.детета парничних странака мал. Ј.Р. и тужиље-противтужене садржана у пресуди Основног суда у Зрењанину П2 113/13 (2010) од 07.11.2013. године, те је уређен начин одржавања личних односа између тужиље-противтужене и заједничког мал.детета парничних странака мал. Ј.Р., тако што ће малолетно дете проводити време са мајком – тужиљом противтуженом у контролисаним условима у просторијама Центра за социјални рад Ж. и уз присуство овлашћеног радника Центра за социјални рад Ж. на начин одређен овим ставом изреке. Ставом четвртим изреке, наложено је туженом-

противтужиоцу да у време одређено за почетак виђања заједничко мал.дете парничних странака доведе у просторије Центра за социјални рад Ж. у Ж.. Ставом петим изреке, одбијен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца у делу у коме је тражио да суд тужиљу-противтужену делимично лиши родитељског права и дужности родитеља које је било утврђено пресудом Општинског суда у Зрењанину П 969/07 од 01.10.2007. године, тако што би је лишио права на чување, подизање, васпитање, образовање, заступање детета, управљање и располагање имовином детета. Ставом шестим изреке, тужиља противтужена је делимично лишена родитељског права према мал. Ј.Р. и то права да одлучује о питањима која битно утичу на живот детета. Ставом седмим изреке, одређена је привремена мера па се до правноснажног окончања поступка у парници уређује начин одржавања личних односа између тужиље противтужене и заједничког мал.детета парничних странака, тако што ће мал.дете проводити време са мајком тужиљом-противтуженом у контролисаним условима у просторијама Центра за социјални рад Ж. и уз присуство овлашћеног радника Центра за социјални рад Ж. и то сваке друге суботе у интервалу од 11,00 до 13,00 часова. Ставом осмим изреке, наложено је туженом- противтужиоцу да у време одређено за почетак виђања између тужиље-противтужене и заједничког мал.детета по привременој мери заједничко мал.дете парничних странака доведе у просторије Центра за социјални рад Ж. у Ж.. Ставом деветим изреке, одређен је датум 03.11.2015. године за почетак одржавања личних односа између тужиље-противтужене и заједничког мал.детета парничних странака на начин као у привременој мери. Ставом десетим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Апелациони суд у Новом Саду Гж2 606/15 од 11.01.2016. године је одбио жалбе тужиље-противтужене и потврдио првостепену пресуду у ставу првом, другом, трећем, четвртном, шестом, седмом, осмом, деветом и десетом пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља-противтужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени.-противтужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11,55/14) Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, мал. Ј.Р., заједничко дете парничних странака, рођен је године. Правноснажном пресудом Основног суда у Зрењанину П2 531/08 од 18.07.2008. године мал. Ј.Р. је поверен мајци - тужиљи противтуженој на самостално вршење родитељског права, те је уређен начин одржавања личних односа туженог-противтужиоца са мал.дететом. Ово виђање је реализовано први пут 23.09.2009. године уз асистенцију извршног судије у

просторијама Центра за социјални рад у З.. Тужени-противтужилац је покренуо поступак за измену одлуке о вршењу родитељског права, те је правноснажном пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 514/14 од 05.11.2014. године тужени-противтужилац одређен за родитеља који ће самостално вршити родитељско право над мал.дететом, а уређен је начин одржавања личних односа са мајком и висина доприноса за издржавање детета. Мајка је обавезана да оцу преда дете. Малолетно дете се након тога адаптирало на нову средину и живот са оцем у домаћинству са оцем и бабом у кући у Б.Д., те је два пута видео мајку. Приликом контакта са мајком тужиљом 18.10.2014. године дете је остало код мајке, с обзиром да га мајка није вратила оцу у договореном термину и није поступила у складу са правноснажном и извршном пресудом. Након тога, покушана су више пута принудна извршења правноснажне пресуде безуспешно, све до 09.09.2015. године, када је дете предато оцу. Док је било код мајке мал.дете није похађало наставу, те је у трећем разреду основне школе имало 149 изостанака са наставе, од којих је 139 оправдано и упућен је на полагање разредног испита у јунском року, али се на полагању није појавио. Против тужиље-противтужене је покренут прекршајни поступак због тога што мал.дете парничних странака без оправданих разлога није похађало наставу у основној школи. У поступку мал. Ј. се изјаснио да жели да живи са мајком. Основном Јавном тужилаштву у З. је поднето више кривичних пријава против тужиље-противтужене због кривичног дела одузимање малолетног лица из члана 191.став 2. Породичног закона, а против туженог-противтужиоца је поднета пријава због кривичног дела насиље у породици. Почев од 09.09.2015. године мал. Ј.Р. живи у домаћинству оца – туженог противтужиоца са оцем и очевом мајком у Б.Д.. Кућа у којој живи је у сувласништву туженог противтужиоца, његове мајке и брата. Домаћинство се издржава обрадом пољопривредног земљишта, те тужени-противтужилац има у власништву земљиште у површини од 1,8305 хектара, као и од пензије коју мајка туженог противтужиоца остварује у износу од око 10.000,00 динара месечно. Тужени противтужилац је стар 40 година. Стручни тимови надлежних центара за социјални рад су се недвосмислено изјаснили да тужени-противтужилац поседује све родитељске капацитете за бригу о мал. сину, те да се максимално труди да његове потребе задовољи на адекватан начин, док је мајка поступала супротно интересима детета и не утиче на његов правилан емоционални развој, нити сагледава његове развојне потребе, чиме директно угрожава његов правилан психофизички развој. Малолетни Ј. је уписан у четврти разред Основне школе у Ж. и од 14.09.2015. године редовно похађа наставу. Тужиља противтужена је стара 42 године, живи у З. у кући која је у власништву њеног оца, у заједничком домаћинству са оцем, мајком и сестрићем, запослена је у П.г. В.М., где остварује зараду у месечном износу од око 20.000,00-30.000,00 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили применом чланова 61, 77, 82, 6. став 1. и 266.став 1. Породичног закона, да се нису ни на који начин промениле околности на основу којих је донета ранија пресуда о вршењу родитељског права. Имајући у виду да је тужиља-противтужена несавесно вршила родитељско право, то су нижестепени судови закључили да су испуњени услови прописани чланом 82.став 4.

Породичног права за делимично лишење родитељског права и то у делу о одлучивању о питањима која битно утичу на живот детета.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције УН о правима детета („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“ бр. 15/90 и „Службени лист СРЈ - Међународни уговори“, бр. 4/96, 2/97) прописано је да је у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја интерес детета, без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Одредбом члана 6. став 1. Породичног закона („Службени гласник РС“, број 18/05) прописано је да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу деце; одредбом члана 61. став 1. истог закона прописано је да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи, а одредбом члана 266. став 1. Породичног закона да у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

У конкретном случају нижестепени судови су се руководили најбољим интересом малолетног Ј.Р. и супротно ревизијско указивање, Врховни касациони суд оцењује неоснованим.

Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја. Елементи процене најбољих интереса детета су узраст и пол детета, његове жеље и осећања, с обзиром на узраст и зрелост, потребе за васпитањем, у вези становања, исхране, одевања, здравствене бриге и др. и способност родитеља да задовољи утврђене потребе детета. У конкретном случају елементи процене најбољег интереса детета правилно су утврђени, те је у интересу малолетног детета да и даље живи у породици са оцем.

Правилно су нижестепени судови закључили да од доношења претходне првостепене пресуде из новембра месеца 2013. године (потврђена новембра месеца 2014. године), нема промењених околности које би водиле закључку да тужиљи-противтуженој треба поверити самостално вршење родитељског права над малолетним сином Ј.Р., односно да су настали услови за измену одлуке о вршењу родитељског права туженог-противтужиоца. При томе су се надлежни Центри за социјални рад недвосмислено изјаснили о подобности туженог-противтужиоца за вршење родитељског права, да он поседује родитељске капацитете за бригу о мал. сину и да се максимално труди да његове потребе задовољи на адекватан начин; док је мајка поступала супротно интересима детета, неправилно утицала на његов емоционални развој, није сагледавала његове развојне потребе, чиме је директно угрозила његов правилан психофизички развој, због чега је поднето више кривичних пријава за кривично дело одузимање мал.детета и није водила рачуна о томе да дете редовно похађа основну школу, због чега је против ње покренут прекршајни поступак. Надлежни центри за социјални рад су мишљења да мал. син треба да остане да живи са оцем и да нема елемената за измену досадашње одлуке у вршењу родитељског права. Зато су неосновани ревизијски наводи тужиље-противтужене о погрешно примењеном материјалном праву.

У конкретном случају, мал. Ј.Р. се прилагодио новој породичној и школској средини, а што је утврђено из извештаја Центра за социјални рад Ж.. Зато су неосновани ревизијски наводи да дете живи у непознатом окружењу те да је нова сеоска средина стресна за њега.

Такође, правилно су нижестепени судови одредили одржавање личних односа између малолетног детета и мајке у контролисаним условима, с обзиром да ће се на овај начин остварити право мал.детета да одржава личне односе са мајком, јер ће детету на тај начин бити омогућена комуникација с њом, а истовремено биће онемогућен било какав негативан утицај мајке на мал.дете или њено евентуално понашање које би онемогућило спровођење одлуке суда о вршењу родитељског права, те ће на тај начин бити заштићени интереси мал.детета, а све у складу са чланом 61. став 1. и 266. став 1. Породичног закона. Зато су неосновани ревизијски наводи да ће овакав начин виђања са мајком и чињеница да дете живи са оцем утицати на правилан психофизички развој.

У ревизији тужиље у преосталом делу се понављају жалбени наводи који се односе на изјаве странака и сведока, чиме се у ствари посебно побија утврђено чињенично стање, што према одредби члана 407. став 2. ЗПП, не може бити ревизијски разлог.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова спора, а у смислу одредбе члана.207 Породичног закона.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Звездана Лутовац,с.р.**